

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000760

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шара Олександра Олександрівна

2. Oleksandra O. Shara

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-7753-2303

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 25-05-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12630

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Наратив в музиці та його втілення в українській баладі ХХ століття
2. Narrative in Music and Its Embodiment in the 20th-Century Ukrainian Ballad

Реферат:

1. Дисертацію присвячено обґрунтуванню наративного методу аналізу музичного твору та параметрів оповідності на матеріалі української вокальної та інструментальної балади ХХ століття. Осягнення комунікативної природи музичного твору дедалі більше привертає увагу дослідників, що зумовлено розширенням художньої свідомості композиторів, ускладненням суб'єктно-об'єктних відношень авторського висловлювання. Наратив отримав широке осмислення в гуманітаристиці, особливо в синтетичних жанрах літератури, в яких взаємодіють епічна оповідність, драматичний конфлікт та лірична рефлексія. Для вивчення наративу в музиці обрано українську баладу ХХ століття, яка демонструє унікальний синтез національної інтонаційної традиції та європейських наративних моделей. Незважаючи на існуючі у вітчизняному музикознавстві розвідки музичних творів в жанрі балади, бракує обґрунтування її специфіки в аспекті оповідних стратегій. Отже, актуальність теми зумовлена відсутністю системних досліджень

української інструментальної та вокальної балади як унікального нарративного жанру, що дозволить збагатити методологію аналізу музики з урахуванням розмаїття втілення індивідуально-стильового втілення оповіді в композиторській творчості. Мета дослідження – обґрунтувати нарративний метод аналізу музичної драматургії на прикладі української вокальної та інструментальної балади ХХ століття. Об'єкт дослідження – нарратив як міждисциплінарний феномен сучасного мистецтвознавства; предмет – нарратив в музиці як архетипове явище та категорія музикознавства. Матеріалом дослідження слугують вокальні балади Ю. Мейтуса, Г. Верети та інструментальні – С. Борткевича, А. Штогаренка, М. Вілінського, Л. Ревуцького, Б. Лятошинського. Методологія дослідження ґрунтується на застосуванні загальних та спеціальних методів: системного, функціонального, герменевтичного, семантичного, історико-типологічного, компаративного, порівняльно-термінологічного, жанрово-стильового, комунікативного, а також запропонованого нарративного методу. Наукова новизна отриманих результатів. В українському музикознавстві вперше: • систематизовано фундаментальні західні й вітчизняні теорії нарративу; • виокремлено наукові напрямки нарратології: семіотичний (Е. Тарасті, М. Грабач), теорія експресивних жанрів (Р. Хаттен) та теорія нарративних архетипів (Б. Альмен); • диференційовано поняття музична драматургія та музичний нарратив; • запропоновано нарративний метод аналізу музичного твору та обґрунтовано його теоретичні засади на основі досягнень сучасної зарубіжної нарратології; • адаптовано до специфіки музичного тексту аналітичний інструментарій Ж. Женетта, що дозволив виявити нарративну семантику через структуру оповіді; • здійснено нарративний аналіз корпусу українських балад ХХ століття (Ю. Мейтуса, Б. Лятошинського, Л. Ревуцького, С. Борткевича, А. Штогаренка та інших), що дало змогу визначити індивідуально-стильові стратегії експліцитної та імпліцитної музичної оповідності. Набуло подальшого розвитку: • теорія музичної драматургії; • уявлення про нарратив як міждисциплінарний феномен сучасної гуманітаристики; • теоретичне осмислення жанрової семантики балади; • розуміння специфіки нарративних стратегій у вербально детермінованих (вокальних) та іманентно музичних (інструментальних) творах.

2. The dissertation is devoted to the substantiation of the narrative method of analyzing musical work and the parameters of narrativity based on the material of the Ukrainian vocal and instrumental ballad of the 20th century. The comprehension of the communicative nature of a musical work increasingly attracts the attention of researchers, which is stipulated by the expansion of the artistic consciousness of composers and the complication of subject-object relations of the author's expression. Narrative has been widely conceptualized in the humanities, especially in synthetic genres of literature, in which epic narrativity, dramatic conflict, and lyrical reflection interact. To study narrative in music, the Ukrainian ballad of the 20th century was chosen, as it demonstrates a unique synthesis of the national intonation tradition and European narrative models. Despite the existing studies of musical works in the ballad genre in domestic musicology, there is a lack of substantiation of its specifics in the aspect of narrative strategies. Thus, the relevance of the topic is stipulated by the lack of systematic studies of the Ukrainian instrumental and vocal ballad as a unique narrative genre, which will allow enriching the methodology of music analysis, taking into account the diversity of the individualstylistic embodiment of the narrative in composer's creativity. The purpose of the study is to substantiate the narrative method of analyzing musical dramaturgy on the example of the Ukrainian vocal and instrumental ballad of the 20th century. The object of the study is narrative as an interdisciplinary phenomenon of modern art studies; the subject is narrative in music as an archetypal phenomenon and a category of musicology. The material of the study includes the vocal ballads by Y. Meitus, H. Vereta, and instrumental ones by S. Bortkiewicz, A. Shtoharenko, M. Vilinsky, L. Revutsky, B. Lyatoshytsky. The research methodology is based on the application of general and special methods: systemic, functional, hermeneutic, semantic, historical-typological, comparative, comparative-terminological, genre-stylistic, communicative, as well as the proposed narrative method. The scientific novelty of the obtained results. For the first time in Ukrainian musicology: • fundamental Western and domestic theories of narrative have been systematized; • the scientific directions of narratology have been distinguished: semiotic (E. Tarasti, M. Grabócz), the theory of expressive genres (R. Hatten), and the theory of narrative archetypes (B. Almén); • the concepts of musical dramaturgy and musical narrative have been differentiated; • a narrative method of analyzing a musical work has been proposed, and its theoretical foundations have been substantiated based on the achievements of

modern foreign narratology; • the analytical tools of G. Genette have been adapted to the specifics of the musical text, which allowed revealing the narrative semantics through the structure of the narrative; • a narrative analysis of the corpus of Ukrainian ballads of the 20th century (by Y. Meitus, B. Lyatoshynsky, L. Revutsky, S. Bortkiewicz, A. Shtoharenko, and others) has been carried out, which made it possible to determine the individual stylistic strategies of explicit and implicit musical narrativity. The following aspects have received further development: • the theory of musical dramaturgy; • the understanding of narrative as an interdisciplinary phenomenon of the modern humanities; • the theoretical comprehension of the genre semantics of the ballad; • the understanding of the specifics of narrative strategies in verbally determined (vocal) and immanently musical (instrumental) works.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Шара, О. О. Теорія наратива в музикознавчому дискурсі. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 2023, (67), 7–22.
- Шара, О. О. Наративність вокальної балади: на прикладі твору Ю. Мейтуса «Розстріляли трьох» на вірші В. Коротича. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво, 2024, 7(2), 244–256.
- Александрова, О. О., & Шара, О. О. Наратив і музична драматургія: параметри взаємодії. Музичне мистецтво і культура, 2024, (41), 134–150.
- Шара, О. О. Лірико-епічні елементи жанру балади: взаємодія поетичних та прозаїчних принципів. Культура України, 2025, (91), 135–143.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Оксана Олександрівна
2. Oksana Aleksandrova

Кваліфікація: д. мист., проф., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5106-8644

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коханик Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Kokhanyuk

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8801-7549

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осадча Світлана Вікторівна

2. Svitlana Osadcha

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0037-0787

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Анфілова Світлана Геннадіївна

2. Svitlana Anfilova

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6910-8034

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисенко Марія Юріївна

2. Mariya Borysenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5690-3917

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна